

Par Tieslietu padomes 2011. gada 19. aprīļa sēdes jautājumiem

 Publicēts pirms vairāk nekā 1 gada

Publicēts: 27.02.2024.

Viedoklis par likumprojektu grozījumiem likumā „Par tiesu varu”

2011. gada 19.aprīļa sēdē Tieslietu padome pēc Saeimas Juridiskās komisijas Tiesu politikas apakškomisijas lūguma apsprieda un pauda viedokli par likumprojektu grozījumiem likumā „Par tiesu varu” pirms trešā lasījuma. Tieslietu padome kopumā akceptē Saeimas izstrādātos likuma grozījumus, kas paredz mainīt tiesnešu atlases kārtību un veidot jaunu tiesnešu profesionālās darbības novērtēšanas sistēmu, bet iebilst un izsaka priekšlikumus vairākos būtiskos jautājumos.

Tiesnešu atlase, iecelšana un apstiprināšana

Tiesnešu amata kandidātu atlase visu līmeņu tiesās, tai skaitā Augstākajā tiesā, turpmāk paredzēta atklātā pretendentu konkursā. Tieslietu padome neatbalsta iespēju kādai personai kandidēt uz Augstākās tiesas tiesneša amatu pēc Tieslietu padomes priekšlikuma, kas būtu acīmredzama viena kandidāta priekšrocība. Tieslietu padome uzskata, ka bijušie Satversmes tiesas tiesneši, starptautiskās tiesas tiesneši vai pārnacionālās tiesas tiesneši drīkst pretendēt uz tiesnešu amatiem visu līmeņu tiesās bez īpaša Tieslietu padomes priekšlikuma. Likumprojektā paredzēta tiesība uz Augstākās tiesas tiesneša amatu kandidēt personai, kura ilgstoši un priekšzīmīgi strādājusi juridiskajā specialitātē. Šādu normu Tieslietu padome neatbalstīja, atzīstot, ka iztrūkst kritēriju šādu personu noteikšanai.

Tieslietu padome uzskata, ka nesamērīgi augsts, neatbilstošs faktiskajai situācijai un tādēļ atceļams ir šobrīd likumā noteiktais 40 gadu minimālā vecuma cenzs Augstākās tiesas tiesneša amata kandidātam, īpaši situācijā, kad visus Augstākās tiesas tiesneša amata kandidātus paredzēts izvērtēt konkursa kārtībā.

Likumprojekts paredz jaunajiem tiesnešiem, kas iecelti amatā uz trim gadiem, šajā termiņā neieskaitīt laiku, kurā tiesnesis atrodas grūtniecības, dzemdību vai bērna kopšanas atvaļinājumā, bet citi prombūtnes iemesli, piemēram, ilgstoša slimība, netiek ņemti vērā. Tieslietu padome šādu ierobežojumu atzīst par netaisnīgu un diskriminējošu, tādēļ iesaka trīs gadu termiņā neieskaitīt jebkuru prombūtni, kas ilgāka par sešiem mēnešiem.

Tiesnešu kvalifikācijas kolēģija

Likumprojektā paredzēts principiāli mainīt Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas izveidošanu un skaitlisko sastāvu, nosakot, ka par kolēģijas locekļiem Tiesnešu konference izvirza un ievēl septiņus tiesnešus vai Goda tiesnešus, kuru zināšanas un pieredze augstu vērtē tieslietu nozares speciālisti un tiesneši. Tieslietu padome norāda, ka izvirzīšanas kritēriji ir neskaidri un netiek nodrošināta visu tiesību nozaru un instanču pārstāvniecība, tādēļ aicina saglabāt esošo kolēģijas veidošanas kārtību, paredzot, ka Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijas sastāvā ir pa vienam tiesnesim no katra Augstākās tiesas departamenta un tiesu palātas, pa vienam tiesnesim no apgabaltiesu civillietu kolēģijas, krimināllietu kolēģijas un Administratīvās apgabaltiesas, divi rajonu (pilsētu) tiesu tiesneši un divi zemesgrāmatu nodaļu tiesneši. Tāpat Tieslietu padome uzskata par nepietiekamu paredzēto kvalifikācijas kolēģijas skaitlisko sastāvu – septiņus tiesnešus līdzšinējo vienpadsmit vietā.

Tiesnešu profesionālās darbības novērtēšana

Likuma „Par tiesu varu” grozījumi paredz līdzšinējo tiesnešu kvalifikācijas klašu sistēmu nomainīt ar jaunu tiesnešu profesionālās darbības novērtēšanas sistēmu. Novērtēšanu veiks Tiesnešu kvalifikācijas kolēģija pirms rajona (pilsētas) tiesas tiesneša

kandidatūras virzīšanas atkārtotai iecelšanai vai apstiprināšanai amatā bez pilnvaru termiņa ierobežojuma, kā arī pēc tam reizi piecos gados.

Tieslietu padome uzskata, ka Augstākās tiesas senatoru un tiesu priekšsēdētāju amata pienākumi atšķiras no citu tiesnešu profesionālajām darbībām, un tas jāņem vērā tiesnešu profesionālās darbības izvērtējumā.

Padome arī uzskata, ka tiesnešu profesionālās darbības novērtēšanas kārtību nav detalizēti jānosaka likumā, bet to izstrādāt un apstiprināt jādeleģē Tieslietu padomei.

Nemot vērā, ka līdz šim tiesneša amata atalgojumu veido Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā noteiktā mēnešalga un piemaksa par kvalifikācijas klasi, Tieslietu padome uzskata, ka atteikšanai no tiesnešu kvalifikācijas klasēm jānotiek vienlaikus ar atbilstošiem grozījumiem Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā.

Tieslietu padome uzskata, ka jaunās tiesnešu profesionālās darbības novērtēšanas sistēmas ieviešana būs darbietilpīga un visai sarežģīta - Tiesnešu konferencei jāievēl jauna Tiesnešu kvalifikācijas kolēģija un Tieslietu padomei jānosaka tiesneša profesionālo zināšanu pārbaudes saturs un kārtība, kā arī jāapstiprina nepieciešamo dokumentu paraugi. Nebūtu pieļaujama sasteigtība, veidojot jauno sistēmu, tādēļ Tieslietu padome akceptēja, ka jaunā kārtība sāk darboties 2013. gada 1. janvārī. Tiesnešu profesionālās darbības kārtējo novērtēšanu Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijai pirmo reizi būs jāveic līdz 2016. gada 1. janvārim.

Piemaksas tiesnešiem par papildus pienākumiem

Tieslietu padome noteica, ka tiesnesis saņem piemaksu par tiesas priekšsēdētāja vai zemesgrāmatu nodaļas priekšnieka aizstāšanu pagaidu prombūtnes laikā (izņemot gadījumus, kad aizstāj attiecīgās tiesas priekšsēdētāja vietnieks vai zemesgrāmatu nodaļas priekšnieka vietnieks), par Augstākās tiesas vai apgabaltiesas priekšsēdētāja vietnieka aizstāšanu, Augstākās tiesas Senāta departamenta priekšsēdētāja un tiesu palātas priekšsēdētāja aizstāšanu, kā arī tiesu nama priekšsēdētāja aizstāšanu pagaidu prombūtnes laikā. Tiesnesis saņems piemaksu algas starpības apmērā, bet ne vairāk kā 20 procentus no viņam noteiktās mēnešalgas.

Piemaksa tika noteikta arī par darbu Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijā, Tiesnešu disciplinārkolēģijā, Tieslietu padomē un Tiesnešu ētikas komisijā.

Kadru jautājumi Vidzemes un Rīgas apgabaltiesās

Tieslietu padome nolēma atbalstīt Vidzemes apgabaltiesas tiesneša Modra Lapiņa iecelšanu Vidzemes apgabaltiesas priekšsēdētāja vietnieka, Krimināllietu tiesu kolēģijas priekšsēdētāja amatā un Rinaldas Liepiņas iecelšanu Vidzemes apgabaltiesas Madonas tiesu namu priekšsēdētāja amatā.

Divām tiesnesēm Tieslietu padome uzdeva pildīt Rīgas apgabaltiesas tiesneša pienākumus: Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas tiesnesei Marijai Bebrišai apgabaltiesas tiesneša amata vakances laikā, bet Tukuma rajona tiesas tiesnesei Adrijai Kasakovskai - tiesneša pagaidu prombūtnes laikā.

Informāciju sagatavoja

Augstākās tiesas Komunikācijas nodaļas vadītāja Rasma Zvejniece

E-pasts: rasma.zvejniece@at.gov.lv, tālrunis: 67020396, 28652211

Saistītas tēmas

[Informācija presei](#)

<https://www.tieslietupadome.lv/lv/jaunums/par-tieslietu-padomes-2011-gada-19-aprila-sedes-jautajumiem>